6D010300 – Педагогика және психология мамандығы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған
Примбетова Айгуль Имангалиевнаның
«Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына
Ресми рецензенттің жазбаша пікірі

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Примбетова Айгуль Имангалиевнаның «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасында жоғары білімді және ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасының, 2030 жылға дейінгі Тұрақты даму мақсаттары, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі және т.б. нормативтік құжаттардың негізгі бағыттарымен байланысты.
		1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);	

		2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)	Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес келеді. Докторант диссертациялық жұмыста ҚР «Білім туралы» Заңы, ҚР «Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламасы, ҚР «Экологиялық білім беру концепциясы» т.б. ресми құжаттарға сүйене отырып, олардың басым бағытына сәйкес зерттеу жұмысын жүргізген.
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Болашақ педагогтардың экологиялық білімінің теориялық негіздері жүйеленіп, экологиялық білім, экологиялық сауаттылық, экологиялық тәрбие және экологиялық сана тұрғысынан жан-жақты талданған; болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту арқылы дамытудың маңыздылығы айқындалған, Тұрақты даму жағдайындағы экологиялық білімнің мазмұны және педагогикалық-психологиялық шарттары ғылыми негізде сараланып, отандық және шетелдік теориялар мен тұжырымдамалар қарастырылып, зерттеулер мен тәжірибелерге талдау жасалған. Болашақ педагогтардың экологиялық білімінің дамуына арналған құрылымдық-мазмұндық модель әзірленген. Модель мақсаттық, мазмұндық-құрылымдылық, технологиялық және бағалау-критериалды нәтижелік компоненттерді қамтиды,

			экологиялық білімді қалыптастыру көрсеткіштері және болашақ педагогтардың экологиялық білім деңгейін және оларды педагогикалық шарттар арқылы дамыту жолдарын көрсетеді. Модель отандық және шетелдік тәжірибелерге сүйене отырып, ғылыми тұжырымдар негізінде әзірленген және оны білім беру ұйымдарында енгізу оқыту арқылы экологиялық білімдерін арттыруға мүмкіндік береді. Диссертацияда зерттеудің маңыздылығы мазмұны бойынша жүйелі, логикалық бірізді қарастырылып, зерттеу пәнін ашып көрсеткен. Жұмыстың өзектілігі, жаңалығы, теориялық және практикалық маңыздылығы мейлінше толық қамтылған, педагогика ғылымына елеулі үлесін қосады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Примбетова Айгуль Имангалиевнаның зерттеу аясындағы өзіндік жазу деңгейі жоғары. Диссертант маңызды жаңа теориялық, тәжірибелік нәтижелерге қол жеткізген. Зерттеу жұмысының ғылыми теориялық деңгейі мен зерттеу жұмысының жаңалығы - экологиялық білімнің қалыптасуының тарихи кезеңдері және шетелдік тәжірибесі талданған, «экологиялық білім», «экологиялық сана», «экологиялық сауаттылық», «экологиялық тәрбие» ұғымдарының мәні ашылған. Тұрақты даму жағдайындағы экологиялық білімнің мазмұны және экологиялық білімді қалыптастыруды

			педагогикалық-психологиялық диагностикалаудың ерекшеліктері сипатталған. Диссертанттың өзі жазу деңгейі қорғауға ұсынылған негізгі тұжырымдарды негіздей отырып, зерттеу бағытының өзектілігімен байланысты ғылыми тың ойлар мен тұжырымдар жасауынан көрінеді. Зерттеу нәтижесінің, ғылыми жағдайының, түйіндері мен дәйектілігінің деңгейі жеткілікті. Автор ұсынған әрбір нәтиже мен тұжырымдардың жекелеген ерекшеліктері мен жаңалықтары бар. Нақты алынған нәтижелер дәйектелген және Қазақстан Республикасындағы педагог-психологтарды даярлау талаптарына жауап береді.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Қазіргі экологиялық дағдарыс жағдайында қоғамның барлық саласында, соның ішінде білім беру жүйесінде де, экологиялық білім беру арқылы экологиялық мәдениетті қалыптастыру өзекті мәселелердің біріне айналып отыр. Әсіресе болашақ педагогтардың экологиялық сауаттылығы мен жауапкершілігін арттыру – олардың кәсіби құзыреттілігінің маңызды құрамдас бөлігі ретінде танылады. Педагогикалық-психологиялық пәндер болашақ педагогтардың дүниетанымын, құндылық бағдарларын әрі кәсіби-адамгершілік қасиеттерін дамытуда маңызды орын алады. Осыған байланысты аталған пәндердің мазмұнына экологиялық компоненттерді енгізу – болашақ педагогтардың экологиялық білімін жүйелі түрде жетілдіруге жағдай жасайды.

			Қазақстанда экологиялық мәселелер білім беру жүйесінде экологиялық білімді дамытудың өзектілігін айқындайды. Арал теңізінің тартылуы, Семей полигонының зардаптары, «Байқоңыр» ғарыш айлағының экологиялық әсері, өнеркәсіптік қалдықтар мен ауаның ластануы халық денсаулығына кері ықпал етіп, болашақ ұрпақтың экологиялық санасын дамыту қажеттілігін туындатады. Бұл мәселелердің шешімін табу үшін экологиялық білім мен мәдениетті арттыру, халықтың экологиялық сана-сезімін қалыптастыру маңызды. Білім беру жүйесінде экологиялық пәндерді енгізу, жастарды табиғаттың қорғаушысы болуға үйрету, экологиялық мәселелерді шешуге бағытталған жобалар мен іс-шаралар ұйымдастыру қажет. Сонда ғана еліміздің болашақ ұрпақтары экологиялық мәселелерді тиімді шешуге қабілетті болады. Болашақ педагогтарға экологиялық білім үздіксіз беріліп отыруы қажет. Себебі педагогтар – қоғамның экологиялық мәдениетін қалыптастырудағы басты тұлғалар. Олар оқушыларға экологиялық сана мен жауапкершілікті сіңіру арқылы болашақ ұрпақтың табиғатқа деген көзқарасын қалыптастырады.

			Болашақ педагогтардың экологиялық білімін дамыту қазіргі білім берудің стратегиялық міндеттерінің бірі. Осы мәселенің теориялық және практикалық маңыздылығы зерттеу тақырыбының өзектілігін анықтайды.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) айқындайды; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Ізденушінің «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы педагогика-психология саласында өзіндік үлесі бар, ғылыми тілде жазылған дербес жұмыс. Зерттеу жұмысы нормативтік сілтемелерден, анықтамалар, белгілеулер мен қысқартулардан, кіріспеден, үш тарауды қамтитын негізгі бөлімдерден, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшалардан тұрады. Жұмыстың Қазақстанда экологиялық білімнің қалыптасуы мен дамуының тарихи-теориялық алғышарттары бөлімінде теориялық мәселелер қарастырылып, педагогикалық-психологиялық шарттары анықталған. Екінші бөлімі Қазақстандағы экологиялық білімнің қалыптасуы мен дамуын педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үдерісінде құрылымдық-мазмұндық моделі жасалған, үшінші бөлімде болашақ педагогтарда экологиялық білімді тиімді қалыптастыру мен дамыту әдістемесі және эксперименттік жұмыс нәтижелері негізделген.

			И.В.Журавлева мен Н.В.Лакомованың «Сәлеметсіз бе!», С.Д.Дерябоның «Натурафил» және «Құндылықтық бағдарлар» М.Рокичтің әдістемелерінің тиімділігі тәжірибелік-педагогикалық жұмыс барысында тексеріліп, дәлелденген. Әдістемелер Манн-Уитнидің корреляция коэффициенті арқылы есептеліп, мәнді корреляциясы анықталған. Автор әлемдік тәжірибелерге де шолу жасаған. Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттеріне сәйкес, ұсынылған материалдар алға қойған мақсаты мен міндеттер айқындалған. Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту арқылы дамытуды теориялық, практикалық тұрғыдан негіздеу мақсатына жеткен. Зерттеу міндеттері: 1.Экологиялық білімнің қалыптасуының тарихи кезеңдерін және шетелдік тәжірибесін талдау, «экологиялық білім», «экологиялық сана», «экологиялық сауаттылық», «экологиялық тәрбие» ұғымдарының мәнін ашу, 2.Тұрақты даму жағдайындағы экологиялық білімнің мазмұнын және педагогикалық-психологиялық шарттарын нақтылау – диссертацияның бірінші бөлімінде; 3.Экологиялық білімді қалыптастыруды педагогикалық-психологиялық диагностикалаудың ерекшеліктерін сипаттау;

			4. Экологиялық білім беруді педагогикалық-психологиялық пәндер негізінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделін құрастыру – екінші бөлімде; 5. Болашақ педагогтардың экологиялық білімін дамыту бойынша тәжірибелік-эксперименттік жұмыс мазмұны мен нәтижелерін сипаттау; 6. Педагогикалық білім беру бағытындағы білім алушылардың экологиялық білімін дамытудың перспективасын анықтау диссертациялық жұмыстың үшінші бөлімінде айқын көрініс тапқан. Осы тұрғыдан қойылған міндеттер диссертация тақырыбына сәйкес. Автор аталған тақырыпқа қатысы бар көптеген ғылыми әдебиеттер мен деректерді бір жүйеге келтіріп, оны жаңа көзқарас тұрғысынан өзара байланыста баяндаған, сонымен бірге сараптау арқылы түйіндеген. Зерттеу жұмысын жазу барысында жүйелілік, логикалық, бірізділік жоғары деңгейде сақталған.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан;</u> 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	«Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» атты диссертациялық жұмыс барлық бөлімдері мен құрылымы логикалық өзара байланысты. Зерттеу жұмысының құрылымы, тарау мен бөлімдерінің атаулары диссертацияның біртұтастығын білдіреді. Зерттеу теориялық негізделген, эмпирикалық нәтижелермен бекітілген ғылыми тұғырлар жүйесі түрінде ұсынылады. Өзара

			байланысқан негізделген көрсеткіштердің қолданылуы жұмыстың біртұтастығын айқындалған толық байланысқа жұмыс.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	Ізденуші отандық және шетелдік ғылыми ізденістер нәтижелеріне сүйене отырып, сыни талдаулар жүргізген. Диссертациялық жұмыста қарастырылып отырған мәселе толығымен терең зерттелген, зерттеу нысанына байланысты жоғары деңгейде пікір білдіретін ғылыми көзқарастар, ұсыныстар мен қорытындылар жасалынып сыни талдау жасалған.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Автордың диссертациялық жұмысы педагогика ғылымындағы болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытуына қатысты толық зерттелмеген бірқатар мәселелерді қарастырады. «Экологиялық білім», «экологиялық сана», «экологиялық сауаттылық», «экологиялық тәрбие» бойынша анықтамалар талданып, жаңа анықтамалар ұсынған. Зерттеу барысында біршама ұғымдар мен деректер ғылыми айналымға ендірілген. Сондықтан әр нәтиже мен қағидаттардың ғылыми деңгейі жаңа. Жұмыс бойынша негізгі жүйелік, тұлғалық-бағдарлы, құндылықтық, іс-әрекеттік, интеграциялық және экологиялық тұғырлар талданған.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма?	Диссертация жұмысының қорытындылары жаңа. Себебі, зерттеу жұмысында ұсынылған

		1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	негізгі тұжырымдамалардың жаңалығы диссертация тақырыбымен, оның мақсат, міндеттерімен, қорғауға шығарылған мазмұнымен арақатынасының сабақтасуымен негізделеді. Диссертанттың жұмысы аяқталған ғылыми зерттеу түрінде ұсынылады.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Технологиялық, басқару шешімдері толығымен жаңа және диссертациялық зерттеу бойынша жүргізілген тәжірибелік-эксперименттік жұмыстың ұйымдастырылуы және жүргізілуі, атап айтсақ, болашақ педагогтардың экологиялық білімін дамыту моделін жасауымен және «Педагогика» пәнінің оқу-әдістемелік кешенінде экологиялық білім, экологиялық тәрбие тақырыптары ендіру актісімен, ғылыми жарияланымдарымен негізделеді.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Примбетова Айгуль Имангалиевнаның диссертациялық жұмысының барлық негізгі қорытындылары ғылыми тұрғыдан айтарлықтай дәлелді және негізделген: біріншіден, экологиялық білімнің пайда болуының алғышарттары мен тенденциялары зерделеніп, Тұрақты даму жағдайында Қазақстанда экологиялық білімнің дамуы мазмұндалған; экологиялық білімді дамытудың педагогикалық-психологиялық шарттары мен зерттеу логикасы негізделген;

			екіншіден, экологиялық білімді дамытудың шетелдік тәжірибесі талдаған; экологиялық білімді қалыптастыруда педагогикалық -психологиялық диагностикалары анықталып, болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі әзірленіп ұсынылған; үшіншіден, болашақ педагогтардың табиғатқа субъективті қарым-қатынасын дамытудың жүйеленіп, сауалнамалар мен әдістемелер іріктеліп жүргізілген; болашақ педагогтардың экологиялық білімін дамытудағы тәжірибелік-эксперименттік жұмыстың мазмұны және нәтижесі мазмұндалған; болашақ педагогтардың экологиялық білімінің даму преспективасы ұсынылған. Жалпы автордың қол жеткізген нәтижелері мен қорытындылары ғылыми тұрғыда негізделіп, дәлелденген.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді;	Қорғауға ұсынылған 5 тұжырым ғылыми негізделіп, логикалық жүйемен сұрыпталып, дәйектелген. Яғни: 7.1 Әр тұжырым нақты дәлелденген 7.2 Тривиалды емес

		3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ	7.3 Ізденушінің қол жеткізген қорытындыларының жаңалық дәрежесі келесідей: *1-ғылыми нәтиже - жаңа. Зерттеу* жұмысының ғылыми, теориялық негіздері болған отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектері мен педагогика, психология саласындағы әдіснамалық мәселелер мен жалпы ғылыми ережелерге сүйене отырып, автор болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытуға тырысқан. 2-*ғылыми нәтиже* – жаңа. «Экологиялық білім», «экологиялық сана», «экологиялық сауаттылық», «экологиялық тәрбие» ұғымдарының мәні теориялық тұрғыдан талданып, олардың мазмұндық ерекшеліктері, құрылымдық компоненттері айқындалған, өзіндік анықтамалар ұсынылған. 3-*ғылыми нәтиже* – жаңа. Тұрақты даму жағдайындағы экологиялық білімнің мазмұны ашылған; педагогикалық-психологиялық шарттары нақтыланған, экологиялық білімді қалыптастыруды педагогикалық-психологиялық диагностикалаудың ерекшеліктері сипатталған. 4-*ғылыми нәтиже* – жаңа. Экологиялық білім беруді педагогикалық-психологиялық пәндер негізінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі құрастырылған.

			5-*ғылыми нәтиже – жаңа.* Педагогикалық білім беру бағытындағы білім алушылардың экологиялық білімін дамытудың преспективасы айқындалып, болашақ педагогтердің экологиялық білімін дамыту бойынша тәжірибелік-эксперименттік жұмыс мазмұны мен нәтижелері өткізілген, әдістемелік ұсыныстар берілген. «Педагогика» пәнінің оқу-әдістемелік кешенінде экологиялық білім, экологиялық тәрбие тақырыптары енгізілген, білім беру бағдарламасы ұсынылған. 7.4 Зерттеу жұмысының қағидаттарының қолдану деңгейі кең. Қазақстандағы экологиялық білім мазмұнын жоғары оқу орындарының оқу үдерісіне ендіру әдістемесінің тиімділігі мен жүргізілген тәжірибелік-эксперименттік жұмыстың қорытындысы мен нәтижелерінің дәлелділігі. 7.5. Диссертацияның негізгі қағидаттары мен қорытындылары қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі ғылыми мақалаларда, атап айтқанда жұмыстың мазмұны 13 еңбекте жарияланған. Соның ішінде 4 мақала ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда, 2 мақала Web of Science және Scopus базасына енген шетелдік басылымдарда,

			5 мақала халықаралық ғылыми конференциялар жинақтарында, 1 Отандық ғылыми жетекшімен авторлық бірлестіктегі «Педагогика» оқу құралы және 1 «Ecopedagogy» электрондық оқу құралы жарияланған.
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ	Әдістеменің таңдауы негізделген. Зерттеуші зерттеудің ғылыми-теориялық және эксперименттік әдістеріне сүйенеді. Оның ішінде: теориялық әдістер (философиялық, педагогикалық, психологиялық, ғылыми- әдістемелік, оқу-әдістемелік құралдарын зерттеу және талдау; зерттеу мәселесі бойынша диссертациялар мен нормативті-құқықтық құжаттармен ғылыми басылымдармен танысу, зерттеу, анализдеу, салыстыру, синтездеу); эмпирикалық әдістер (бақылау, сауалнама, тест, диагностикалық зерттеулер, экперимент диагностикалық); түрлері, педагогикалық-психологиялық педагогикалық әдебиеттерді зерттеу (негізгі ұғымдарға терминологиялық және мазмұндық талдау, құрылымдық-мазмұндық талдау), жоғары оқу орындарының педагогикалық тәжірибесін жалпылау және педагогикалық эксперимент,сауалнама, сұрақ-жауап, математикалық статистика әдістерді қолданған. Қолданылған әдістер өз орнымен дәйекті, дұрыс таңдалған.

		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістері: деректерді өңдеу және талдау әдістерін қолдану арқылы алынған. Тәжірибе нәтижелері сандық та, сапалық та тұрғыдан маңызды деректер қорын құрай алады.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперимен ттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Примбетова Айгуль Имангалиевнаның «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» диссертациялық жұмысының теориялық қорытындылары автордың эксперименттік зерттеу жұмыстары негізінде дәлелденген. Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі құрастырылып, тиімділігі тәжірибелік-эксперимент жүзінде тексерілген. Білім беру бағдарламаларында оқытылатын базалық «Педагогика» пәніне экологиялық білім, экологиялық тәрбие тақырыптары енгізіліп, оқу-әдістемелік кешені әзірленіп, тәжірибе жүзінде тексерілген.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған/ ішінара расталған / расталмаған	Диссертацияда зерттеу мәселесіне қатысты шетелдік және отандық ғылыми әдебиеттерге жақсы талдау жүргізілген. Зерттеу жұмысы бірнеше нормативтік құжаттар, айталық Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы;

			Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан - 2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты халыққа Жолдауы; ҚР Президенті Қ.К.Тоқаевтың халыққа Жолдауы «Әділетті Қазақстан: заң мен тәртіп, экономикалық өсім, қоғамдық оптимизм»; Қазақстанда өмір бойы білім алу тұжырымдамасы; Қазақстан Республикасының экологиялық білім беру тұжырымдамасы; Қазақстан Республикасы Жалпыға міндетті білім беру стандарты құжатына негізделіп жүргізілген. Пайдаланған әдебиеттер тізімі диссертацияның теориялық-әдістемелік негізін жүйелеуге толық мүмкіндік береді. Жалпы, маңызды мәліметтер нақты сілтемелермен расталып, өзіндік ой-тұжырыммен қорытындыланған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз	Диссертациялық жұмыста пайдаланылған әдебиеттер тізімі шолуға жеткілікті және зерттеуде 213 әдебиетке шолу жасалған. Автор болашақ педагогтардың экологиялық білімін дамытудағы отандық және шетелдік ғылыми дереккөздерді кеңінен қамтыған. Әдебиеттер тізімінің құрылымы жүйелі және сілтемелер нақты берілген.
9.	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ	Ізденушінің зерттеу барысында қол жеткізген ғылыми нәтижелерінің теориялық және тәжірибелік маңызы бар. Аталған зерттеу жұмысындағы берілген теориялар мен қағидалар

			тақырыпқа сай ары қарай зерттелетін жұмыстарға негіз бола алады.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыста көрсетілген мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес, қол жеткізілген нәтижелерін: «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі», болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытуда практикада қолдану мүмкіндігі жоғары.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамытудың құрылымдық-мазмұндық моделі жасалып, педагогикалық білім беру жүйесінде қолдануға ұсынылған. Болашақ педагогтардың экологиялық білімдерін дамытуға арналған «Педагогика» пәнінің оқу-әдістемелік кешені мен «Педагогика» оқу құралы және «Eco-pedagogy» электрондық оқу құралы жасалып, оқу үдерісіне енгізу ұсынылған. Зерттеу нәтижелері болашақ педагогтардың экологиялық білімдерін дамытуға бағытталған жаңа зерттеулер жүргізуге негіз бола алады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Ізденушінің академиялық жазу сапасы жоғары. Зерттеу жұмысында техникалық, стилистикалық, орфографиялық қателері жоқ.

			Примбетова Айгуль Имангалиевнаның «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» тақырыбындағы зерттеу жұмысы негізгі талаптарға сай орындалған.
11.	Диссертацияға ескертулер		Диссертациялық жұмысқа оң баға бере отырып, мынандай ескертпелер ұсынуға болады: - докторанттың шетелдік тағылымдамадан өткен Орынбор мемлекеттік университетіндегі болашақ педагогтардың экологиялық білімінің даму мәселелері салыстырмалы тұрғыда қарастырылса зерттеудің ғылыми-мазмұндық талдауы тереңірек көрінетін еді; - жалпы алғанда, диссертациялық жұмыс ғылыми стильде сауатты жазылған. Тек кейбір техникалық қателер кездеседі.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған		А.И.Примбетованың диссертациясы аясында жүргізілген зерттеулерінің негізгі нәтижелері талапқа сәйкес тиісті журналдар мен басылымдарда жарияланған. Мақалаларының мазмұны диссертация тақырыбынан ауытқымайды.

\

	жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру

«6D010300 – Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Болашақ педагогтардың экологиялық білімін педагогикалық-психологиялық пәндерді оқыту үрдісінде дамыту» тақырыбындағы диссертациясы ғылыми жаңалығы мен практикалық маңыздылығы бар, орындалуы жағынан «Дәрежелер беру қағидалары» талаптарына сәйкес келеді, зерттеу жасалған, аяқталған жұмыс деп есептеймін. Сол себепті, докторант Примбетова Айгуль Имангалиевнаға «6D010300 – Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге болады деген қорытынды жасаймын.

Ресми рецензент:
Абай атындағы Қазақ ұлттық университетінің
профессоры, педагогика ғылымдарының докторы

КАДР САЯСАТЫ БАСҚАРМАСЫ
УПРАВЛЕНИЕ КАДРОВОЙ ПОЛИТИКИ

РАСТАЙМЫН: «Абай атындағы ҚазҰПУ» КЕАҚ
КАДР САЯСАТЫ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ЖЕТЕКШІСІ
ЗАВЕРЯЮ: РУКОВОДИТЕЛЯ
УПРАВЛЕНИЯ КАДРОВОЙ ПОЛИТИКИ
НАО «КазНПУ им Абая»
ҚОЛЫ ПОДПИСЬ **Ж.Б.Чилдибаев**